

ارزیابی داپلر در بارداری دوقلویی
سری اطلاعات برای بیمار – آنچه باید بدانید، آنچه باید بپرسید.

چرا پایش بارداری دوقلویی اهمیت دارد؟

بارداری چندقلویی زمانی رخ می‌دهد که بیش از یک جنین در یک بارداری وجود داشته باشد. شایع‌ترین حالت، دوقلویی است، اما ممکن است سه‌قلویی یا به‌ندرت تعداد بیشتر نیز وجود داشته باشد. در مقایسه با بارداری تک‌قلویی، بارداری دوقلویی با خطر بالاتری از عوارض مادری و جنینی همراه است.

چه پارامترهایی در بارداری چندقلویی باید پایش شوند؟

به دلیل افزایش احتمال عوارض جنینی، بارداری دوقلویی نیاز به پیگیری دقیق، سونوگرافی‌های مکرر و برنامه‌ریزی دقیق برای زمان و روش زایمان دارد. ارزیابی سونوگرافیک رشد جنین، حجم مایع آمنیوتیک و داپلر (داپلر سرعت جریان خون) ابزارهای کلیدی برای شناسایی و پایش عوارض احتمالی هستند.

در هر سونوگرافی دوران بارداری، پزشک اندازه سر، شکم و طول استخوان‌های هر جنین را اندازه‌گیری می‌کند و سپس وزن تقریبی هر جنین محاسبه شده و بر اساس سن بارداری به صدک‌ها (percentile) طبقه‌بندی می‌شود. سپس حجم مایع آمنیوتیک هر کیسه بررسی شده و در نهایت جریان خون در سیستم گردش خون هر جنین ارزیابی می‌شود.

سونوگرافی داپلر چیست؟

سونوگرافی داپلر یک روش بدون درد و غیرتهاجمی است که همزمان با سونوگرافی معمولی و با همان دستگاه انجام می‌شود و برای اندازه‌گیری جریان خون در رگ‌های مادر و جنین به کار می‌رود. در طول انجام آن تفاوتی با سونوگرافی معمولی احساس نمی‌شود، فقط ممکن است صداهایی ناشی از جریان خون در دستگاه شنیده شود.

این روش بر اساس اثر داپلر کار می‌کند، یعنی بازتاب امواج صوتی از سلول‌های خونی در حال حرکت. این بررسی در عروق مهمی از جمله بند ناف، مغز، کبد و قلب جنین انجام می‌شود. در حین انجام آن، فرد متخصص (سونولوژیست یا پزشک) پروب را روی شکم حرکت می‌دهد و ممکن است از شما خواسته شود نفس خود را نگه دارید یا بی‌حرکت بمانید.

نقش داپلر در بارداری دوقلویی چیست؟

در اولین سونوگرافی، نوع جفت (کوریونیسییتی) مشخص می‌شود؛ یعنی اینکه هر جنین جفت جدا دارد یا جفت مشترک دارند. همچنین مشخص می‌شود که هر جنین کیسه آمنیوتیک جدا دارد یا مشترک.

این موضوع بسیار مهم است، زیرا جنین‌هایی که جفت مشترک دارند (موناکوریونیک) بیشتر در معرض عوارض هستند. همچنین در مواردی که کیسه آمنیوتیک مشترک باشد، خطر عوارض بیشتر است.

ارزیابی داپلر در بارداری دوقلویی سری اطلاعات برای بیمار – آنچه باید بدانید، آنچه باید بپرسید.

در دوقلوهای موناکوریونیک، ارتباطات غیرطبیعی بین عروق جفت ممکن است باعث اختلال در تأمین اکسیژن و مواد غذایی برای یک یا هر دو جنین شود. به همین دلیل، داپلر نقش مهمی در تشخیص و پیگیری این مشکلات دارد.

داپلر در تشخیص و پایش عوارضی مانند موارد زیر اهمیت دارد:

- محدودیت رشد انتخابی جنین
- سندرم انتقال خون بین دوقلوها
- کمخونی/پُرگلوبولی دوقلویی
- سندرم پرفیوژن شریانی معکوس دوقلویی
- مرگ داخل رحمی یکی از جنین‌ها

آیا باید در بارداری دوقلویی داپلر انجام شود؟

بله. در بارداری دوقلویی، سونوگرافی‌های منظم برای پایش سلامت جنین‌ها انجام می‌شود.

• در دوقلوهای دیکوریونیک بدون عارضه:

سونوگرافی در سه‌ماهه اول، سونوگرافی دقیق در سه‌ماهه دوم، و سپس هر ۴ هفته انجام می‌شود.

• در دوقلوهای موناکوریونیک بدون عارضه:

سونوگرافی در سه‌ماهه اول و سپس از هفته ۱۶ به بعد هر ۲ هفته انجام می‌شود تا عوارضی مانند سندرم انتقال خون بین دوقلوها و سایر مشکلات به‌موقع تشخیص داده شوند.

در موارد پیچیده، فواصل بررسی‌ها کوتاه‌تر خواهد بود.

اگر داپلر غیرطبیعی باشد، بعد از تولد چه معنایی دارد؟

در دوقلوهای موناکوریونیک، داپلر غیرطبیعی با افزایش خطر مرگ داخل رحمی و آسیب عصبی در جنین زنده همراه است. این وضعیت معمولاً به دلیل انتقال خون بین جنین زنده و جنین فوت‌شده رخ می‌دهد که باعث کاهش حجم خون و کمخونی حاد می‌شود.

همچنین در عوارضی مانند سندرم انتقال خون بین دوقلوها یا محدودیت رشد جنینی، داپلر غیرطبیعی می‌تواند نشان‌دهنده خطر مشکلات جدی در دوران بارداری، زمان زایمان و حتی در بلندمدت باشد.

بنابراین پیگیری دقیق این بارداری‌ها برای تشخیص و درمان به‌موقع عوارض ضروری است.

آیا داپلر خطر دارد؟

خیر. سونوگرافی داپلر هیچ خطر شناخته‌شده‌ای برای مادر یا جنین ندارد و در دوران بارداری کاملاً ایمن محسوب می‌شود.

ارزیابی داپلر در بارداری دوقلویی
سری اطلاعات برای بیمار – آنچه باید بدانید، آنچه باید بپرسید.

سلب مسئولیت

محتوای این بروشور/وبسایت صرفاً برای اطلاع‌رسانی عمومی ارائه شده است و نباید به‌عنوان جایگزین توصیه پزشکی تخصصی در نظر گرفته شود. پیش از انجام یا خودداری از هر اقدامی بر اساس این اطلاعات، لازم است مشاوره پزشکی حرفه‌ای متناسب با شرایط فردی خود دریافت کنید. اگرچه تلاش شده اطلاعات به‌روز باشد، هیچ‌گونه تضمینی در مورد دقت، کامل بودن یا به‌روز بودن محتوا ارائه نمی‌شود.

مترجم و ویراستار:

دکتر سولماز پیری: پریناتولوژیست، سفیر ایزوگ در خاورمیانه و شمال آفریقا و عضو کمیته‌های بیسیک ترینینگ و ویزوگ

آخرین به‌روزرسانی: سپتامبر ۲۰۲۲